

APD Hjææælp!

For ganske få år siden kendte stort set ingen mennesker i Danmark diagnosen APD. Men nu er læger, pædagoger, lærere og mange andre nødt til at forholde sig til forkortelsen for Auditory Processing Disorder. APD betyder, populært sagt, at hjernen ikke forstår, hvad ørerne hører.

Sidste år anerkendte Sundhedsstyrelsen APD med en officiel diagnose, og det betyder, at det etablerede behandlersystem og kommunerne er nødt til at forholde sig til APD. Det anslås, at to til tre procent af alle børn lider af APD.

Både børn og forældre kommer dog nu noget tættere på at få fastslået om deres problemer med at forstå, hvad der bliver sagt til dem skyldes APD. Udviklings- og testcenteret Delta har udviklet et testbatteri, der i løbet af ca. en halv time kan fastslå om en person lider af APD.

"APD er en kompliceret lidelse, og derfor har vi manglet en ordentlig test til at stille diagnosen. Det handler ikke om at konstatere om, testpersonen kan høre lyde, for det kan folk med APD godt. Det handler om, at de fortolker lydene forkert," siger bioakustiker Christian Brandt, der har udviklet testbatteriet for det danske udviklings- og testcenter Delta. Christian Brandt sidder også i APD-gruppen, der består af flere fagfolk, som arbejder for at skabe kendskab og udvikle behandlingen af APD i Danmark.

Testen skal teste flere forskellige områder i hjernen. APD kan nemlig ikke lokaliseres til kun et sted i hjernen. Det er en kompliceret lidelse i centralnervesystemet, som selv ikke de førende forskere i verden har kortlagt fuldstændigt endnu. Testbatteriet består af ni forskellige tests, hvoraf flere af dem er variationer over den samme test. I alt er der fire typer tests i testbatteriet.

I en af testene (Dichotic Digits) bliver der afspillet et tal i venstre øre og et andet tal i højre øre på en gang. Testpersonen skal nu kunne gengive begge tal, og det vil mennesker uden APD normalt kunne.

En normal fungerende hjerne kan godt registrere de små "huller" i lyden, når vi for eksempel snakker. Men mennesker med APD, kan have svært ved at opfatte disse små huller, når de bliver tilstrækkelig korte. Testen Gaps In Noise (GIN) bruges derfor også i testbatteriet. Testpersonen får afspillet støj med indlagte huller fra 2 til 20 millisekunder, og så skal personen reagere ved hullerne. En af verdens førende forskere i APD, neuroaudiologen Frank E. Musiek fra University of Connecticut har netop været i Danmark til et seminar om APD, og her fremlagde han overbevisende resultater fra forsøg med GIN-testen. Han redegjorde for, at flere mennesker, der havde klaret sig godt i andre typer test, havde "dumpet" GIN-testen,

og dermed afsløredes det, at de led af APD.

I en tredje type test bliver forsøgspersonerne udsat for filtre-ret tale, som svarer til lyden i en telefon. Når vi taler i telefon, bliver talen forringet, og flere informationer forsvinder, men vores hjerner fylder selv "hullerne" ud. Hvis testpersonens hjerne har svært ved at kompensere for de manglende lyde, kan det være et symptom på APD.

I en fjerde type test hører testpersonen to forskellige toner – en i hvert øre – samtidig med, at han bliver udsat for støj. Og så skal testpersonen være i stand til at skelne tonerne.

"Mennesker er fantastisk gode til at sortere støj fra og fokusere på det, de skal høre, men den evne har personer med APD ikke altid," siger Christian Brandt.

Christian Brandt har samlet artikler og informationer om forskning på området fra hele verden for at finde de test, der virker, og på den måde sammensætte det bedst mulige testbatteri. I forhold til en almindelig høretest, er denne test meget kompliceret, men den er nogenlunde nem at udføre, og testen kan foretages i løbet af ca. en halv time.

Testen er dog ikke velegnet til børn under otte år, da børnenes hjerner endnu ikke er modnet tilstrækkeligt til at testene kan fange symptomer på APD. Normalt viser tegn på APD sig, når børn er fire til fem år, men det er meget svært at stille en klar diagnose i den alder.

"Der bliver generelt forsket i at udvikle egnede tests til mindre børn, da behandlingen er mere effektiv jo tidligere, den begynder. Det ligger dog langt ude i fremtiden, før en test er klar," siger Christian Brandt.

Han mener dog ikke, at mangel på test til de mindste børn er en undskyldning for ikke at hjælpe børnene. Hvis der er mistanke om, at et barn har APD, er det vigtigt at fokusere på sproget, og det er vigtigt, at barnet får ro til at høre, hvad der bliver sagt.

"I børnehaven og i skolen er det godt, hvis en voksen kan trække barnet til side og forklare tingene stille og roligt, og hvis det er muligt for barnet at komme i en lille børnegruppe eller i en lille klasse, er det også godt, da der ikke må være for meget støj omkring barnet," siger Christian Brandt. Nogle børn får også hjælp ved hjælp af en FM-sender, så lyden fra læreren går direkte ind i ørerne på barnet.

Behandlingen

Nu er testbatteriet til APD kommet, men det betyder ikke, det er udbredt. Birger Koefoed-Nielsen er tidligere speciellæge på Holstebro Sygehus og en af de førende eksperter i APD i Danmark. Han mener ikke, høreklivkerne i Danmark i øjeblikket

Børn og voksne med APD er kommet mange skridt nærmere på at få hjælp. Sidste år anerkendte Sundhedsstyrelsen diagnosen APD, og nu er et nyt testbatteri klar. Problemet er, at høreklivkerne endnu ikke er gearet til at teste for APD.

er gearede til en ny opgave, som test af APD er.

"På mange høreklivker er der ventetid, og jeg tror derfor, det er svært at få tid til en helt ny opgave. Ofte er der kun en læge på høreklivkerne, og der er også mangel på audiologi-assistenten," siger Birger Koefoed-Nielsen.

Han foreslår derfor, at høreklivker efteruddannes, så de kan foretage den nye APD-test.

"Det er et spørgsmål om ressourcer. De gamle opgaver på høreklivkerne er der stadigvæk, selv om nye kommer til," siger Birger Koefoed-Nielsen.

APD er, og om der overhovedet er skader, og derfor betyder det meget, at der er kommet en officiel diagnose. Nu kan forældre forlange af kommunerne, at de får noget hjælp til deres børn," siger Christian Brandt.

Han mener også, det er en lettelse for mange, at de får sat en diagnose på deres problem, og at de faktisk kan gøre noget ved det.

Af Johan Rasmussen, freelancejournalist

Christian Brandt mener, at udbredelsen af testen og den efterfølgende behandling vil blive meget større, nu da APD er blevet en offentligt anerkendt diagnose.

"Der har været diskussion om, hvor alvorligt skaderne ved

Det vil typisk være audiologer eller audiologiassistenter, der laver testen. Men inden da vil flere andre faggrupper være involveret i et barn med APD, og derfor er det vigtigt, at kendskabet til diagnosen bliver udbredt blandt lærere, psykologer, læger, pædagoger, psykiatere og andre.